

THE DARK ARTS

FILM PROGRAMME

The Adam Mickiewicz Institute, Cinema Center "Romuva", M. K. Čiurlionis National Museum of Art and The Polish Institute in Vilnius present a film programme accompanying the exhibition "The Dark Arts: Aleksandra Waliszewska and Symbolism from the East and North".

March 10th	6 pm
The Wolf, dir. Marek Piestrak, 1982, Poland	
March 29th	6 pm
The White Reindeer, dir. Erik Bromberg 1952, Finland	
April 5th	6 pm
Valerie and Her Week of Wonders, dir. Jaromil Jireš, 1972, Czechoslovakia	
April 20th	6 pm
The She-Butterfly, dir. Đorđe Kadijević, 1973, Yugoslavia	
May 9th	6 pm
The Lure, dir. Agnieszka Smoczyńska, 2015, Poland	

Film programme curator: Tomasz Kolankiewicz

The exhibition is at the National M. K. Čiurlionis Museum of Art from February 3 to May 22.

Screenings will be held at Kaunas Cinema Center "Romuva", Laisvės al. 54, Kaunas

Tickets are available at www.kcromuva.lt and at the cinema box office.

- With an exhibition ticket, a cinema ticket is available for half price.
- With a cinema ticket, an exhibition ticket is available for half price.

Aleksandra Waliszewska's paintings have a very strong narrative component, the artist creates her own worlds on the border of reality and dream, the real and the unreal. By incorporating elements of various mythologies she creates her fabulous universes. In this aspect her art is close to cinema, which is the art of telling stories and creating new worlds. The film review accompanying the exhibition consists of films that do not refer to the artist's work so much as they grow from the same core and are intuitively similar to each other. The logic of the review itself follows two lines: on one hand older films, both artistic and genre, horror cinema and symbolic artistic new wave cinema, on the other contemporary European films drawing from the same sources as Waliszewska's work, original works that fit into the models of hybrid genre cinema operating on the borderline of horror and fairy tales. In the review revolves around two main themes: rites of passage, mainly related to growing up, the transition from the group of young people to adults (Valerie and her Week of Wonders, The Lure), marriage and romantic love (The White Deer, Leptirica) and death with the transition from the group of the living to the dead (The Wolf, Leptirica) and secondly regional pre-Christian beliefs, filmed in the formula of folk horror (The White Deer, The Wolf, Leptirica). The folkloric aspect of these works is very important in the review, starting from the borderline category present at the exhibition itself, we have the Baltic Sea: Poland, Finland and Central Europe: Czechoslovakia and Poland, as well as the Balkans with the former Yugoslavia.

1. **The Wolf, (Wilczyca),** dir. Marek Piestrak, prod. Poland 1983

A woman on her deathbed curses her husband: if he dies, she will haunt him from beyond the grave! Her words are all the more dangerous because during her lifetime, as rumor has it, "she used to hang out with wolves." Will the curse be stronger than death?

2. **The White Reindeer (Valkoinen peura),** dir. Erik Bromberg, prod. Finland 1952

A young Sámi woman Pirita marries her beloved reindeer herder Aslak. When the man sets off with his herd to graze, the woman begins to fear loneliness more and more. She turns to a local Sámi shaman for help to rekindle Aslak's passion. Unfortunately, this is tantamount to transforming Pirita into a vampire shapeshifting to a white reindeer.

3. **Valerie and her Week of Wonders (Valerie a týden divů),** dir. Jaromil Jires, prod. Czechoslovakia 1972

Valeria's earrings are stolen in her sleep. Will the girl be able to get them back? And what role will the girl's mother and grandmother play in the story?

4. **The She-Butterfly, (Leptirica),** dir. Đorđe Kadijević, prod. Yugoslavia, 1973

Young Strahinja, in the face forbidden to marry the daughter of a local rich man, sets out on a journey. He stops at a haunted mill. As a new miller, he will have to face impure forces! Will the village boy finally be able to reunite with his beloved girl?

5. **The Lure, (Córki dancingu),** dir. Agnieszka Smoczyńska, prod. Poland 2015

Agnieszka Smoczyńska's daring feature debut. A fairy-tale vision of the 80s in the People's Republic of Poland, a world of dancehalls and nightclubs, smelling of cigarette smoke and vodka. Two mermaids come to this land and take the Warsaw music scene by storm. However, mermaids belong in the water, not on land. Will they be able to reconcile their animal nature with human desires?

KRAUPIOS ISTORIJOS

FILMŲ PROGRAMA

Adomo Mickevičiaus institutas, kino teatras „Romuva“, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus bei Lenkijos institutas Vilniuje pristato parodą „Kraupios istorijos: Aleksandra Waliszewska ir Rytų bei Šiaurės Europos simbolizmas“ lydinčių filmų programą.

Kovo 10 d.	18:00 val.
Vilkė, rež. Marek Piestrak, Lenkija, 1982	
Kovo 29 d.	18:00 val.
Baltas elnias, rež. Erik Bromberg, Suomija, 1952	
Balandžio 5 d.	18:00 val.
Valerija ir stebuklų savaitė, rež. Jaromil Jireš, Čekoslovakija, 1972	
balandžio 20 d.	18:00 val.
Peteliškė, rež. Đorđe Kadijević, Jugoslavija, 1973	
Gegužės 9 d.	18:00 val.
Šokių aikštelės dukros, rež. Agnieszka Smoczyńska, Lenkija, 2015	

Filmų programos kuratorius: Tomasz Kolankiewicz

Paroda M. K. Čiurlionio dailės muziejuje veikia nuo vasario 3 iki gegužės 22 dienos.

Kino seansai vyks Kauno kino centre „Romuva“ Laisvės al. 54, Kaunas

Bilietus galima įsigyti www.kcromuva.lt ir kino teatro kasose.

- Pateikus parodos bilietą, bilietas į kiną kainuos perpus pigiau.
- Pateikus kino bilietą, bilietas į parodą kainuos perpus pigiau.

Aleksandros Waliszewskos tapyboje labai stipriai juntamas pasakojamasis elementas, menininkė kuria savo pasaulius ties realybės ir sapno, tikrovės ir nerealaus riba. Įterpdama įvairių mitologijų elementus dailininkė sukuria savo pasakų kosmosą. Dėl to jos menas primena kiną, kuris savo esme yra pasakojimo ir pasaulio kūrimo menas. Parodą lydinčioje kino programoje rodomi filmai ne tiek susiję su menininkės kūryba, kiek, galima sakyti, yra išaugę iš to paties kamieno, o jų tarpusavio ryšys paremtas nuojauta. Į ją atrinkti dvejopi kūriniai: vieni – senesni filmai, tiek arthausiniai, tiek ir žanriniai, siaubo filmai ir simbolistiniai arthausiniai „Naujosios bangos“ filmai, kiti – šiuolaikiniai Europos filmai, sukurti tuo pačiu pagrindu kaip Waliszewskos darbai: autoriniai kūriniai, tačiau tokie, kurie telpa į hibridinio žanrinio kino rėmus, t. y. priklauso tarpiniam siaubo ir pasakos žanrui.

Seansuose rodomi filmai turi elementų, atspindinčių dvi pagrindines temas: nagrinėja Van Gennepo perėjimo ritualų liminalių fazę, ritualų, kurie pirmiausia susiję su brendimu, perėjimu iš suaugusiųjų pasaulį („Valerija ir stebuklų savaitė“, „Šokių aikštelės dukros“), santuoka ir meilės romantika („Baltas elnias“, „Peteliškė“) ir mirtimi su perėjimu iš gyvųjų į mirusiųjų pasaulį („Vilkė“, „Peteliškė“) bei su tam tikrų regionų ikirikščioniškaisiais tikėjimais, perteiktais pagal folk horror žanro taisykles („Baltas elnias“, „Vilkė“, „Peteliškė“). Nepaprastai svarbus regioninis šių filmų aspektas, kadangi pačioje parodoje taip pat pasitelkiama geografinė kategorija: čia yra tiek Baltijos jūros regionas – Suomija, Lenkija, tiek Vidurio Europa – buvusi Čekoslovakija ir Lenkija, taip pat Balkanai su nebeegzistuojančia Jugoslavija. Beveik visuose vietos aspektas, kartais ir folklorinis, yra stipriai akcentuojamas, be to, neapsiribojama vien tik slavų kraštais, tad šalia stiprių slaviškų vampyrų ir kitų vilkolakių (kaip likantropė „Vilkėje“ ar bestija – „Peteliškėje“) išvystame sirenų, siejamų daugiau su Viduržemio jūros baseinu, bei finougrių kultūros motyvų.

1. **Vilkė (Wilczyca),** rež. Marek Piestrak, Lenkija, 1983

Mirties patalė gulinti moteris užkeikia savo vyrą: jeigu ji mirs, lankys jį po mirties! Jos žodžiai dar labiau kelia siaubą, kadangi būdama gyva, anot gandy, „davėsi su vilkais“. Ar prakeiksmas stipresnis už mirtį? Garsiausias lenkų siaubo filmas labai gerai atspindi XX a. 9 dešimtmečio lenkų siaubo kiną: daug nuogybių ir smurto. Jis ir dabar atrodo stulbinančiai naujas. Gausiai istorija ir senaisiais liaudies tikėjimais paremtas žanrinio lenkų kino meistro, kultinių filmų „Piloto Pirkso kvota“ ir „Gyvačių slėnio užkeikimas“ autoriaus Mareko Piestrako kūrinys.

2. **Baltas elnias (Valkoinen peura),** rež. Erik Bromberg, Suomija, 1952

Jauna samė Pirita išteka už savo mylimojo – elnių piemens Aslako. Kai vyras kaskart iškeliauja ganyti savo bandos, moteris vis labiau ima bijoti vientvės. Ji pagalbos kreipiasi į vietinį samių šamaną. Šis turi jai padėti vėl Aslako širdyje įžiebtį aistrą. Deja, tai reiškia, kad Pirita turi pavirsti vampyre, persikūnijančia į baltą elnią. Klasikinis filmas balansuoja tarp folk horror ir liaudies pasakos. Kanų kino festivalyje žiuri prizų įvertintame bei „Auksiniu gaubliu“ apdovanotame suomių režisieriaus Eriko Brombergo filme gausu nuorodų į ikirikščioniškąsias šamaniškas samių religijas bei liaudies padavimus.

3. **Valerija ir stebuklų savaitė (Valerie a týden divů),** rež. Jaromil Jireš, Čekoslovakija, 1972

Valerijai miegant pavagiami auskarai. Ar merginai pavyks juos atgauti? Ir kokį vaidmenį šioje istorijoje vaidina merginos mama ir močiutė? Vienas vizionieriškiausių Čekoslovakijos „Naujosios bangos“ filmų. Vítězslavo Nezvalo prozos ekranizacija. Vienintelis siurrealistinis kūrinys, kuriame siaubo gotika supinta su magiškoju realizmu. Jaunoji Valerija, panašiai kaip Alisa Stebuklų šalyje, stovi ant suaugusiųjų pasaulio slenksčio ir keliauja tarp realaus pasaulio ir kitos sapnų veidrodžio pusės.

4. **Peteliškė (Leptirica),** rež. Đorđe Kadijević, Jugoslavija, 1973

Jaunasis Strahinja, dideliam ponui nesutikus už jo išleisti dukros, iškeliauja į pasaulį. Jis apsisotja apsėstame malūne ir naujam malūnininkui tenka kovoti su piktosiomis dvasiomis. Ar galų gale kaimo bernas ves mylimąją? Pirmas jugoslavų siaubo filmas, kultinis kūrinys, priskiriamas folk horror žanrui. Savos Savanovičiaus, garsiausio Balkanų vampyro, istorija. Đorđes Kadijevičiaus režisuota Milovano Glišičiaus romano adaptacija, kurioje gausu folkloro detalių.

5. **Šokių aikštelės dukros (Córki dancingu),** rež. Agnieszka Smoczyńska, Lenkija, 2015

Bravūriškas vaidybinis Agnieszkos Smoczyńskiej debiutas. Pasakiška XX a. 9 dešimtmečio Lenkijos Liaudies Respublikos vizija, šokių aikštelių ir naktinių klubų pasaulis, atsiduodantis cigarečių dūmais ir degtine. Į šią šalį patenka dvi sirenos, kurios užkariauja Varšuvos muzikinę sceną. Tačiau sirenų vieta vandenyje, o ne sausumoje. Ar joms pavyks suderinti savo laukinę prigimtį su žmogiškais troškimais? Įspūdingas žanrų hibridas: pasakos, siaubo filmo ir miuziklo mišinys. Tuo pačiu tai vienas įstabiausių filmų apie brendimą, tapimą moterimi bei patrauklaus suaugusiųjų gyvenimo pavojus.

